FAKULTETI FILOZOFIK • FACULTY OF PHILOSOPHY • ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

LIBRI I ABSTRAKTEVE
BOOK OF ABSTRACTS | КНИГА НА АПСТРАКТИ

SFIDAT DHE PERSPEKTIVA E ARSIMIT BASHKËKOHOR

ПРЕДИЗВИЦИТЕ И ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА СОВРЕМЕНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

CHALLENGES AND PERSPECTIVES OF CONTEMPORARY EDUCATION

30-31 tetor/october/октомври 2015
Tetovë/Tetova/Тетово

FAKULTETI FILOZOFIK • FACULTY OF PHILOSOPHY • ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

LIBRI I ABSTRAKTEVE
BOOK OF ABSTRACTS | КНИГА НА АПСТРАКТИ

SFIDAT DHE PERSPEKTIVA E ARSIMIT BASHKËKOHOR

ПРЕДИЗВИЦИТЕ И ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА СОВРЕМЕНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

CHALLENGES AND PERSPECTIVES OF CONTEMPORARY EDUCATION

30-31 tetor/october/октомври 2015
Tetovë/Tetova/Тетово

KRYETAR NDERI / HONORARY PRESIDENT / ПОЧЕСЕН ПРЕТСЕДАТЕЛ

Prof. dr. Vullnet AMETI
Rektor i Universitetit Shtetëror të Tetovës/Maqedoni
Rector of the State University of Tetova/Macedonia
Ректор на Државниот Универзитет во Тетово/Македонија

KOORDINATOR I KONFERENCËS | CONFERENCE COORDINATOR|
КООРДИНАТОР НА КОНФЕРЕНЦИЈАТА
Doc. dr. Ibish Kadriu

BORDI SHKENCOR I KONFERENCËS | SCIENTIFIC BOARD OF THE CONFERENCE | НАУЧЕН ОДБОР НА КОНФЕРЕНЦИЈАТА

Prof. dr. Fehari Ramadani	Universiteti Shtetëror i Tetovës (Maqedoni)
Prof. dr. Shinasi Gyndyz	Istanbul Universitesi (Turkey)
Akademik Marenglen Verli	Universiteti i Tiranës (Shqipëri)
Prof. dr. Fadbi Osmani	Universiteti Shtetëror i Tetovës (Maqedoni)
Prof. dr. Bernd J. Fischer	Indiana University (USA)
Prof. dr. Vehbi Miftari	Universiteti AAB, Prishtinë (Kosovë)
Prof. dr. Oliver Leaman	University of Kentucky (USA)
Prof. dr. Andi Pinari	Universiteti i Tiranës (Shqipëri)
Prof. dr. Galip Veliu	Universiteti Shtetëror i Tetovës (Maqedoni)
Prof. dr. Hajrulla Koliqi	Universiteti "Hasan Prishtina", (Kosovë)
Prof. dr. Myqereme Rusi	Universiteti Shtetëror i Tetovës (Maqedoni)
Prof. dr. Alparslan Açikgenç	Yildiz Technical Universitey (Turqi)
Prof. dr. Xheladin Murati	Universiteti Shtetëror i Tetovës (Maqedoni)
Prof. dr. Alenka Bartulovi	Universiteti Shtetëror i Lubjanës (Sloveni)
Prof. dr. Januz Dervodelli	Universiteti "Hasan Prishtina", (Kosovë)
Prof. dr. Zoran Matevski	Universiteti "Shën Kirili dhe Metodi", (Maqedoni)
Prof. dr. Boris Manov	Jugozapaden Universitet "Neofit Rilski"(Bullgari)
Prof. dr. Jozef Bushati	Universiteti "Luigj Gurakuqi", (Shqipëri)

KËSHILLI ORGANIZUES | ORGANIZING COMMITTEE |
ОРГАНИЗАЦИСКИ ОДБОР

Doc.dr. Ibish Kadriu
Doc.dr. Buniamin Mehmedi
Doc.dr. Hana Saliu
Ass. mr. Dritan Skenderi
Doc.dr. Zeqirja Rexhepi
Prof.dr. Qerim Dalipi
Doc.dr. Rabije Murati

SEKRETARIATI I KONFERENCËS | CONFERENCE SECRETARIAT |
СЕКРЕТАРИЈАТ НА КОНФЕРЕНЦИЈАТА

Behare Kasami   Kushtrim Ahmeti   Nazmije Shaqiri

PËRMBAJTJA

Prof.dr.Fadbi Osmani & Mr.sc.Rexhep Dauti
FAKTORËT QË NDIKOJNË NË MOTIVIMIN E MËSIMDHËNËSIT NË PUNËN MËSIMORE NË ARSIMIN FILLOR
FACTORS THAT INFLUENCE THE MOTIVATION OF TEACHER IN TEACHING WORK IN PRIMARY EDUCATION 13

Prof. dr. Xheladin Murati
ARSIMI BASHKEKOHOR DHE SFIDAT E TIJ, DILEMAT DHE MANGESITE
CONTEMPORARY EDUCATION AND ITS CHALLENGES, DILEMMAS AND SHORTCOMINGS 14

Проф. д-р Снежана Јованова-Митковска & Доц. Д-р Билјана Попеска
ПРОФЕСИОНАЛНИОТ РАЗВОЈ НА УЧИТЕЛОТ - ПОТРЕБА, ПРЕДИЗВИК
PROFESSIONAL TEACHER DEVELOPMENT- NEED, CHALLENGE 15

Prof.Dr.Metush Sulejmani
TEORIA E RIPRODHIMIT KULTUROR DHE ARSIMI
THE THEORY OF CULTURAL REPRODUCTION AND EDUCATION 16

Prof. as. dr Fatmir Vadohej & Dr. Mehdi Kroni
TEACHER TRAINING PROGRAMS FOR THE EDUCATION OF STUDENTS WITH CITIZENSHIP ELEMENTS 17

Проф.д-р Илија Ацески & М-р Елена Павловска
СТАВОВИТЕ И ПЕРЦЕПЦИЈАТА НА СТУДЕНТИТЕ ЗА БОЛОЊСКИОТ СИСТЕМ ДЕСЕТ ГОДИНИ ОД НЕГОВОТО ВОВЕДУВАЊЕ
STUDENTS' PERCEPTIONS AND ATTITUDES TOWARDS THE BOLOGNA SYSTEM TEN YEARS AFTER THE INTRODUCTION OF THE BOLOGNA PROCESS 18

Prof.dr. Avni Presheva
LOGJIKA E SHEKULLIT XX
THE LOGIC OF THE XXTH CENTURY 19

Prof.dr. Flora Sela Kastrati & Prof. Nedim Pollozhani
ARSIMI, FAKTOR I ZHVILLIMIT SHOQËROR
EDUCATION – A FACTOR OF SOCIAL DEVELOPMENT 20

Prof. Dr. Fatbardha Gjini
FORMIMI I MËSUESVE ME NJË VIZION TË RI PËR SHKOLLËN SI PROMOVUESE E SHËNDETIT MENDOR POZITIV
THE FORMATION OF TEACHERS WITH A NEW VISION FOR THE SCHOOL AS A PROMOTER OF POSITIVE MENTAL HEALTH 21

Проф.д-р Станковска Гордана, Мр.сц. Ибраими Зебиде
УЛОГАТА НА ИНКЛУЗИВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО
THE ROLE OF INCLUSIVE EDUCATION IN CONTEMPORARY SOCIETY 22

Bujar Adili, Msc. & Buniamin Memedi, Phd.
NDIKIMI I METODËS MËSIMORE TË DEMONSTRIMIT NË ARRITJET E NXËNËSVE NË MËSIM
THE IMPACT OF TEACHING METHOD OF DEMONSTRATION ON STUDENTS' ACHIEVEMENT IN LEARNING 23

Проф. д-р. Деан Илиев
АКЦИОНИТЕ ИСТРАЖУВАЊА ВО УЧИЛНИЦАТА - ПРЕДИЗВИК ЗА СОВРЕМЕНИОТ НАСТАВНИК
CLASSROOM ACTION RESEARCHES- CHALLENGE FOR THE CONTEMPORARY TEACHER........ 24

Dr. Jolanda LILA
IDEOLOGJIZIMI I MËNYRËS SË LEXIMIT TË LETËRSISË NË TEKSTET SHKOLLORE SHQIPTARE PËRGJATË SISTEMIT KOMUNIST
THE IDEOLOGIZATION OF THE WAY OF READING LITERATURE IN ALBANIAN TEXTBOOKS DURING THE COMMUNIST SYSTEM........ 25

Doc.dr. Ibish Kadriu
ETIKA, NDËRGJEGJËSIMI EKOLOGJIK SI SFIDË GLOBALE E NJERËZIMIT
ETHICS, ENVIRONMENTAL AWARENESS AS A GLOBAL CHALLENGE OF HUMANITY........ 26

Доц. д-р Трајче Стојанов
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА ВО ЕРА НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА
EDUCATION AND SCIENCE IN THE AGE OF GLOBALIZATION........ 27

Dr. Rovena VATA
TË MENDUARIT KRITIK SI IMPERATIV I ARSIMIT BASHKOHOR
CRITICAL THINKING AS THE IMPERATIVE OF CONTEMPORARY EDUCATION 28

Doc. dr. Rabije Murati&Doc. dr. Ardita Ceka
POLITIKA ARSIMORE DHE PËRCAKTIMET STRATEGJIKE TË EDUKIMIT DHE ARSIMIT NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË
EDUCATIONAL POLICY AND STRATEGIC DEFINITION OF EDUCATION IN MACEDONIA 29

Doc. Dr. Selver Xhemaili
PARIMET ETIKO-PEDAGOGJIKE NË RAPORTET NXËNËS-PROFESOR NË VEPRËN E GAZALIUT, "RIGJALLËRIMI I SHKENCAVE FETARE"
ETHICAL AND PEDAGOGICAL PRINCIPLES ON STUDENT-PROFESSOR RELATION IN THE WORK OF AL-GHAZALI : "REVIVAL OF RELIGIOUS SCIENCES 30

Doc.dr. Abdylnaser Sinani
KONVERGJENCA MEDIALE: RRJETET SOCIALE DHE PUBLIKU I RI
MEDIA CONVERGENCE: SOCIAL NETWORKS AND NEW PUBLIC 31

Doc. dr Svetlana Pandiloska Grncarovska& Prof. dr Fadbi Osmani & Prof.dr. Jozef Bushati
ДОЖИВОТНОТО УЧЕЊЕ ВРСКА ПОМЕЃУ ОБРАЗОВАНИЕТО И ПАЗАРОТ НА ТРУД
LIFELONG LEARNING:THE LINK BETWEEN EDUCATION AND LABOUR MARKET 32

Doc. Dr. Agim Sallmani & Mr. Sc. Makfirete Ameti
KOMUNIKIMI INTERAKTIV NË ARSIMIN FILLOR
INTERACTIVE COMMUNICATION IN PRIMARY........ 33

Prof.dr. Abdulla REXHEPI
TRAJTIM I DISKURSIT PËRJASHTUES TË STUDIMEVE ORIENTALE NË QARQET AKADEMIKE ORIENTALE
A TREATMENT TO THE EXCLUSIONARY DISCOURSE OF ORIENTAL STUDIES AT ORIENTAL ACADEMIC SOCIETY 34

Doc.Dr. Naser Ramadani
BAZAT FILOZOFIKE TË PEDAGOGJISË NGA KËNDVËSHTRIMI ISLAM
PHILOSOPHIC BASIS OF PEDAGOGY FROM THE ISLAMIC VIEWPOINT 35

Доц. д-р Даниела Коцева & Проф. д-р Снежана Мирасчиева
МЕЃУЕТНИЧКИТЕ ОДНОСИ ВО ОБРАЗОВНИОТ СИСТЕМ
INTERETHNIC RELATIONS IN THE EDUCATIONAL SYSTEM........ 36

Prof.Dr. Isa Memishi
STUDIMET ORIENTALE ROLI DHE SFIDAT AKTUALE NË BALLKAN
ORIENTAL STUDIES, THE ACTUAL ROLE AND CHALLENGES IN BALKAN.... 37

Mr.Sc. Sheruze Osmani Ballazhi, Doc.dr. Hana Saliu, Mr. sc. Behare Kasami
EDUKIMI MULTIKULTUROR NË LIBRAT E GJUHËS AMTARE SHQIPE DHE MAQEDONASE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË
MULTICULTURAL EDUCATION IN ALBANIAN AND MACEDONIAN NATIVE LANGUAGE TEXTBOOKS IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA 38

Mr. sc. Afërdita Sali
BASHKËPUNIMI I NGUSHTË MES SHKOLLËS, MËSIMDHËNËSIT DHE FAMILJES
CLOSE COOPERATION BETWEEN THE SCHOOL, TEACHERS AND FAMILY ... 39

Doc.dr. Mahir Mustafa
INKLUZIONI - REALITET APO UTOPI?! INKLUZIONI NË PËRGJITHËSI DHE NË FUSHËN E EDUKIMIT DHE ARSIMIMIT NË VEÇANTI
INCLUSION - REALITY OR UTOPIA?! INCLUSION IN GENERAL AND SPECIFICALLY WITHIN THE FIELD OF EDUCATION 40

Mr.sc. Adelina Haskaj
ВЛИЈАНИЕТО НА КОМБИНИРАНИТЕ ПРЕЧКИ ВО ПРОЦЕСОТ НА ЕДУКАЦИЈА
THE IMPACT OF COMBINED DIFFICULTIES ON THE EDUCATION PROCESS ... 41

Mr.sc. Afërdita Ilazi- Hoxha
NDIKIMI I DHUNËS FAMILJARE NË EDUKIMIN DHE ARSIMIMIN E FËMIJËVE
THE IMPACT OF DOMESTIC VIOLENCE ON EDUCATION OF CHILDREN 42

Gëzim XHAMBAZI, PhD
NXËNIA E VAZHDUAR – DOMOSDOSHMËRI E NDRYSHIMEVE TË VAZHDUESHME
CONTINUOUS LEARNING - A NECESSITY OF CONTINUOUS CHANGES 43

Arbona Xhemajli & Veton Xhemajli
TEKNOLOGJIA INFORMATIVE NË PROCESIN E EDUKIMIT
COMPUTER TECHNOLOGY IN THE EDUCATION PROCESS 44

Arita Agai
QËNDRIMET E PUNËTORËVE PROFESIONAL PËR KOMPETENCAT E TË RITURVE ME AFTËSI TË KUFIZUAR INTELEKTUALE TË MESME
ATTITUDES OF PROFESIONAL WORKERS ON THE COMPETENCES OF ADULTS WITH MODERATE INTELLECTUAL DISABILITY 45

Ass. MA. Sefedin Rahimi & Doc. Dr. Naser Ramadani
POZITA DHE GJENDJA ARSIMORE E SHQIPTARËVE NË KOSOVË 1941-1958
ALBANIAN EDUCATIONAL POSITION AND SITUATION IN KOSOVO 1941-1958 46

Ass. PhD Irena Kitanova
READING WITH COMPREHENSION IN ELEMENTARY SCHOOL EDUCATION ... 47

Dr. Zeqirja Rexhepi
ZHVILLIMET SHOQËRORO-POLITIKE TE SHQIPTARËT E MAQEDONISË NË PRAG TË SHPËRBËRJES SË JUGOSLLAVISË FEDERATIVE
SOCIO-POLITICAL DEVELOPMENTS OF THE ALBANIANS IN MACEDONIA ON THE VERGE OF FEDERAL YUGOSLAVIA DISINTEGRATION 48

Besjana Rexhepi
TRANSFERI I TË MËSUARIT
THE TRANSFER OF LEARNING 49

PhD. Brilanda Lumanaj
STUDENTS' PERCEPTION ABOUT SOCIAL WORK'S PROFESSION 50

Bujanë Topalli
EDUCATIONAL BENEFITS OF PUPILS FROM USING SOCIAL MEDIA 51

Др. Александра Миновска
ЕВАЛУАЦИЈА НА ПСИХОСОЦИЈАЛНИ УСЛУГИ НА ЛИЦА ПОД РИЗИК
EVALUATION OF PSYCHOSOCIAL SERVICES FOR PEOPLE IN RISK 52

Dr.Sc. Lulzim Mehmedi & Mr.Sc. Besa Havziu
MËSIMI I INDIVIDUALIZUAR DHE ROLI I TIJ NË PËRPARIMIN E NXËNËSVE NË MËSIM
INDIVIDUALIZED TEACHING AND ITS ROLE IN ADVANCING STUDENT'S LEARNING 53

Dritan Skenderi & Zejni S. Mazllami
STUDIMET ORIENTALE NË HAPËSIRËN SHQIPTARE- HISTORIKU, SFIDAT DHE PERSPEKTIVA
THE ORIENTAL STUDIES IN ALBANIAN TERRITORIES – HISTORY, CHALLENGES AND PERSPECTIVES 54

Edit Lezha Ph.D & Eranda Halluni (Bilali) Ph.D
TEACHERS' PERCEPTIONS OF PROFESSIONAL BURN OUT; A PHENOMENOLOGICAL APPROACH 55

Edona Berisha Kida &Vjollca Ahmedi
MËSIMDHËNIA DHE MËSIMNXËNIA E BAZUAR NË DËSHMI TEORIKE-PRAKTIKE NË ARSIMIN E LARTË NË KOSOVË: PERSPEKTIVAT E STAFIT AKADEMIK, STUDENTËVE TË DIPLOMUAR-MËSIMDHËNËS NË SHËRBIM DHE STUDENTËVE MËSIMDHËNËS TË ARDHSHËM
RESEARCH/EVIDENCE-BASED TEACHING AND LEARNING IN KOSOVA HIGHER EDUCATION: THE PERSPECTIVE OF ACADEMIC STAFF, POSTGRADUATE STUDENTS AND STUDENT TEACHERS 56

Mr. Fariz Farizi
ARSIMIMI I VAZHDUESHËM I ARSIMTARËVE – SFIDË E SHOQËRISË MODERNE
LIFELONG LEARNING FOR TEACHERS – A CHALLENGE OF THE MODERN SOCIETY 57

Фатмир Заими
УЛОГАТА НА РЕЛИГИЈАТА ВО ОБРАЗОВНИОТ ПРОЦЕС ВО СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО
THE ROLE OF RELIGION IN THE EDUCATION PROCESS IN MODERN SOCIETY 58

Gëzim XHAMBAZI, PhD & Bujar ADILI, Msc
EDUKIMI MORAL DHE KARAKTERI I MËSUESIT SI FAKTORË TË RËNDËSISHËM
NË PROCESIN EDUKATIV DHE ARSIMOR
MORAL EDUCATION AND CHARACTER OF TEACHER AS IMPORTANT FACTORS IN THE EDUCATIONAL PROCESS 59

Agron Iljazi, Besjana Rexhepi
ROLI I METODAVE DHE TEKNIKAVE BASHKËKOHORE NË PËRSOSJEN E MËSIMDHËNËSVE
THE ROLE OF MODERN METHODS AND TECHNIQUES IN TEACHING EXCELLENCE 60

Irma Sokoli (Bilali)
LËNDA MËSIMORE GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI , INTEGRIMI NDËRLËNDOR DHE PROBLEME QË DALIN NGA KURRIKULA E SHKOLLËS SË MESME
ALBANIAN LANGUAGE AND LITERATURE, THE INTER-SUBJECT INTEGRATION AND THE PROBLEMS RESULTING FROM THE HIGH SCHOOL CURRICULUM 61

Mr.sc.Ixhrije Aziri
ROLI I TEKNOLOGJIVE NË ZHVILLIMIN PROFESIONAL TË ARSIMTARIT
THE ROLE OF TECHNOLOGY IN THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS 62

Kosovare Musa & MSc. Afërdita Mustafa
ARSIMI DHE EDUKIMI NDËRKULTUROR
INTERCULTURAL EDUCATION 63

Ljupcho Cvetkovski
INTERNET AS A CHALLENGE TO THE EDUCATION SYSTEM 64

Ma.Lumturije Kuçi & Destan Berisha
DIVERSITETE TË DHUNËS NDAJ NXËNËSVE NËPËR SHKOLLA
DIVERSITY OF VIOLENCE AGAINST STUDENTS IN SCHOOLS 65

Ma. Elona TORO
NGA MËSUESI I KLASËS TEK GUIDA E GRUPIT NË MËSIMDHËNIEN E GJUHËVE TË HUAJA SIPAS KOPETENCAVE GJUHËSORE
FROM THE CLASSROOM TEACHER TO THE GUIDE OF THE GROUP IN THE TEACHING OF FOREIGN LANGUAGES ACCORDING TO SKILLS APPROACH 66

Ma. Emona Zykaj
NDERTHURRJA E TEORISE KLASIKE DHE TEKNOLOGJIVE INFORMATIVE NE MESIMIN E GJUHEVE TE HUAJA
THE USE OF CLASSICAL THEORY AND TECHNOLOGY IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES 67

Ma. Fitore Malaj
NDIKIMI I TRAJNIMEVE NË KRIJIMIN E BOTËKUPTIMEVE PËR QASJET PEDAGOGJIKE TË MËSIMDHËNËSIT KLASORË NË SHKOLLAT FILLORE URBANE TË GJILANIT
TRAINING IMPACT ON THE CREATION OF PEDAGOGICAL APPROACHES OUTLOOK FOR PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN URBAN AREAS IN GJILAN 68

Mensur Neziri
TEKSTET SHKOLLORE DHE MËSIMNXËNIA TE NXËNËSIT
TEXTBOOKS AND STUDENTS LEARNING 69

Mr. Sermijete Xhaferi
CILËSIA E PROCESIT EDUKATIVO-ARSIMOR NË SHKOLLAT FILLORE DHE TË MESME NË KOMUNËN E TETOVËS - EVALUIMI INTEGRAL I SHKOLLAVE
THE QUALITY OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN PRIMARY AND SECONDARY SCHOOLS IN THE MUNICIPALITY OF TETOVO - INTEGRAL EVALUATION OF SCHOOLS 70

Mr.Lumni Dernjani & Daut Drugzani
VONESAT E MËSIMDHËNËSVE NË ORËT MËSIMORE
TEACHERS' DELAYS IN CLASSES 71

Mr.sc. Nexhat Buzuku
ROLI DHE EFEKTI I TEKNOLOGJISË INFORMATIVE NË EDUKIM
THE ROLE AND IMPACT OF INFORMATION TECHNOLOGY IN EDUCATION 72

Mr.Sc. Nuhi Kosumi & Dr. sc. Nehat Rrudhani
MANGËSITË NË STRUKTURËN PËRMBAJTËSORE TË TEKSTIT TË EDUKATËS QYTETARE TË KLASËS SË KATËRT TË SHKOLLËS FILLORE NË KOSOVË
THE TEXT STRUCTURE DEFICIENCIES IN THE TEXTBOOK ON CIVIL EDUCATION OF FOURTH GRADE STUDENTS OF PRIMARY SCHOOL IN KOSOVA 73

Nadia Rusi
SFIDAT E ARSIMIT SHQIPTAR NË PROMOVIMIN E BARAZISË GJINORE
THE CHALLENGES OF ALBANIAN EDUCATION IN PROMOTION
OF GENDER EQUALITY 74

Doc.Teuta Shabani
THE ROLE OF TEACHERS IN PRACTICING THE INCLUSIVE EDUCATION.... 75

Prof. Assoc. Spartak Kadiu
ERUDICIONI I PERSONALITEVE QË JETUAN DHE PUNUAN NË
PERANDORINË OSMANE DHE VLERA E TYRE PËR KOHËN QË JETOJMË
THE ERUDITION OF PERSONALITIES WHO LIVED AND WORKED
IN OTTOMAN EMPIRE AND THEIR VALUES NOWDAYS 76

Prof. Assoc. Xhemile Abdiu
MBI PASURINE E SHTYPIT TË STAMBOLLIT NË KOHËN E PERANDORISË
OSMANE DHE PERSONALITETET QË SHKRUAN NË TO
ABOUT THE PRESS OF ISTANBUL DURING THE OTTOMAN PERIOD
AND THE PERSONALITIES WRITINGS 77

Mr.sc. Shefqet Mulliqi
SFIDAT E ARSIMIMIT, INTERGRIMIT TE FËMIJËVE ME PENGESA
PAMORE NË INSTITUCIONET ARSIMORE TË RREGULLTA
CHALLENGES OF EDUCATION, INTEGRATIONS OF CHILDREN WITH
VISUAL DISABILITIES IN REGULAR EDUCATION INSTITUTIONS 78

Mr. sc. Sadik Emroja
ROLI I RELIGJIONIT NË SHOQËRITË BASHKËKOHORE
THE ROLE OF RELIGION IN MODERN SOCIETIES 79

Sead Morina
NDIKIMI I KONJEKTURAVE SEKTARE NË POLITIKAT
NDËRKOMBËTARE DHE LINDJA E MESME
INFLUENCE OF SECTARIAN CONJECTURE ON INTERNATIONAL
POLICIES AND MIDDLE EAST 80

Sevim Mustafa, Teuta Ramadani Rasimi, Blerta Fanaj,
Buniamin Memedi, Naim Fanaj
STIGMA DHE SHËNDETI MENDOR TEK PERSONAT SHURDHMEMECË
NË KOSOVË
STIGMA AND MENTAL HEALTH PROBLEMS OF DEAF MUTE
PEOPLE IN KOSOVO 81

Suzana Sali - Murtezi, & Dr. Agim Sallmani
PROFESSIONALIZATION OF THE CONTEMPORARY TEACHER 82

Mr.sc. Valbona Habili Sauku & Lulzime Lutfiu Kadriu PhD
TEACHERS AND THEIR PASSION FOR THE TEACHING PROFESSION........ 83

Mr. sc. Valdeta Zenuni-Idrizi
FAKTORËT QË NDIKOJNË NË FORMIMIN E KARAKTERIT TË FEMIJËS
THE FACTORS THAT INFLUENCE THE FORMATION OF THE CHILD'S
PERSONALITY 84

Mr. sc. Valentina Pajaziti & Vlora Marku-Tuqi
LIRIA E EDUKIMIT ESTETIK NË PLOTËSIMIN DHE NXITJEN KREATIVE
TË MËSIMDHËNIES
THE FREEDOM OF AESTHETIC EDUCATION IN COMPLETING
AND CREATIVE ENCOURAGEMENT OF TEACHING 85

Prof. Xhavit Kastrati
SHPËRNGULJA E SHQIPTAREVE NGA JUGOSLLAVIA NË VITET ’50 – ’60
PRIORITET NACIONAL NË MARRËDHËNIET TURKO-JUGOSLLAVE
THE MIGRATION OF ALBANIANS FROM YUGOSLAVIA IN THE 50S, 60S,
A NATIONAL PRIORITY IN THE TURKISH-YUGOSLAVIAN RELATIONS 86

Jane Trpkovski
THE SOCIAL DIMENSION OF EDUCATION 87

М-р Наташа Диденко & М-р Зејни Мазлами
МЕСТОПОЛОЖБАТА НА РЕЛИГИОЗНАТА МУЗИКА ВО ОБРАЗОВАНИЕТО
THE PLACE AND POSITION OF RELIGIOUS MUSIC IN EDUCATION 88

Свето Тоевски
ИНТЕРАКТИВНА НАСТАВА ЗАРАДИ РАЗВОЈ НА КОГНИТИВНИТЕ
СПОСОБНОСТИ - МЕТОДИ НА ЛИНГВИСТИЧКИТЕ И ДРУГИ ФАКУЛТЕТИ
НА ХАРВАРД, ОКСФОРД, КЕМБРИЏ, СТЕНФОРД И СОРБОНА
INTERACTIVE TEACHING DUE TO DEVELOPMENT OF COGNITIVE ABILITIES
- METHODS OF LINGUISTIC AND OTHER FACULTIES AT HARVARD,
OXFORD, CAMBRIDGE, STANFORD AND SORBONNE 89

Mr.sc.Dëfrim Saliu
KODET ETIKE TË UNIVERSITETEVE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË
THE ETHICAL CODE OF UNIVERSITIES IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA.... 90

Bekim Sele
ROLI I FILMIT NË EDUKIMIN E SHOQËRISË BASHKËKOHORE
THE ROLE OF FILM IN EDUCATING MODERN SOCIETY 91

Dr.Nevrije B.Ismaili
MUNGESA E MJEDISEVE RURALE NE KËNGËT ARBËRESHE
THE ABSENCE OF RURAL AREAS IN ARBRESHES’ SONGS 92

Dr.sci. Vedat Bajrami
INCLUSION OF POOR CHILDREN IN THE EDUCATION SYSTEM 93

PhD. Lulzim Murtezani
RËNDËSIA E PERSONALITETIT TË MËSIMDHËNËSIT QË PUNON ME NXËNËS TË TALENTUAR DHE ME PRIRJE
THE IMPORTANCE OF THE PERSONALITY OF THE TEACHER WHEN WORKING WITH GIFTED AND TALENTED STUDENTS 94

Д-р. Валентина Клопчевска & Прим. Д-р Драган Клопчевски
УЧИЛИШТЕТО КАКО ФАКТОР ЗА ПОЈАВАТА НА АЛКОХОЛИЗМОТ КАЈ МЛАДИТЕ ВО ДЕБАР
THE SCHOOL AS A FACTOR FOR THE OCCURRENCE OF ALCOHOLISM AMONG YOUNG PEOPLE IN DEBAR 95

Prof.dr.Fadbi Osmani & Mr.sc.Rexhep Dauti
Universiteti Shtetëror i Tetovës & Sh. F. "Faik Konica" – Dobrosht, Tearcë
Maqedoni

FAKTORËT QË NDIKOJNË NË MOTIVIMIN E MËSIMDHËNËSIT NË PUNËN MËSIMORE NË ARSIMIN FILLOR

Ky studim trajton faktorët që ndikojnë në motivimin e mësimdhënësve në punën e tyre mësimore në arsimin fillor. Qëllimi kryesor i këtij hulumtimi ishte të evidentojë faktorët që ndikojnë në motivimin e mësimdhënësve në punën mësimore dhe të vlerësojë nivelin e përgjithshëm të motivacionit të mësimdhënësve të arsimit fillor në Tetovë dhe rrethinë.

Me teknikën Cluster Sampling u përzgjodh një mostër e përbërë nga 150 mësimdhënës të arsimit fillor. Për qëllime të këtij studimi u përdor instrumenti që përfshinte një pyetësor të strukturuar që përmbante 24 pyetje dhe 10 pohime. Testi i Hi-katrorit χ^2 në $p<0.05$ (Korelacioni i Pearson-it) u shfrytëzua për testimin dhe krahasimin e të dhënave statistikore si dhe për vërtetimin e hipotezave të hulumtimit.

Gjetjet e studimit treguan se faktorë kryesorë të motivimit të mësimdhënësve në punën e tyre mësimore janë: komunikimi me nxënësit dhe prindërit, bashkëpunimi ndërkolegial, menaxhimi i mirë me shkollën, zbatimi i teknikave dhe teknologjive mësimore bashkëkohore dhe kushtet e punës. Kurse pagat, ngarkesa dhe kontrolli gjatë orës mësimore janë faktorë të demotivimit. Gjetje të tjera të këtij studimi poashtu janë: mësimdhënësit nuk janë të kënaqur me rrogat që marrin; bashkëpunimi ndërkolegial i mësimdhënësve nuk është në nivelin e duhur; mungojnë mjetet e nevojshme mësimore për të zhvilluar mësimin; puna e mësimdhënësit nuk vlerësohet lartë në shoqëri; mësimdhënësit nuk marrin vlerësimin dhe mirënjohjen e merituar për punën e tyre.

Fjalë kyçe: mësimdhënës, motivim, shkollë, punë mësimore, vlerësim

FACTORS THAT INFLUENCE THE MOTIVATION OF TEACHER IN TEACHING WORK IN PRIMARY EDUCATION

This study treats the factors that affect the motivation of teachers in the teaching work in primary education. The main goal of this research is to highlight the factors that influence teachers motivation in the teaching work and assess the overall level of motivation of primary education teachers in Tetovo and its surroundings.

Through Cluster Sampling technique was selected a sample consisting of 150 primary school teachers. For the purpose of this study was used instrument that included a structured questionnaire containing 24 questions and 10 statements. Hi-square test $\chi 2$ at $p < 0.05$ (Pearson correlation) was used for testing and comparison of statistical data and to verify the hypotheses of the study. The study findings show that the main factors motivating the teachers in their teaching work are: communication with students and parents, inter-collegial cooperation, good management of the school, the implementation of modern teaching techniques and technologies and working conditions. While the salaries, workload and controlling during the class are factors of de-motivation. Further findings of this study include: teachers are not satisfied with their salaries; inter-collegial cooperation of teachers is not at the right level; lack the necessary teaching means; teachers work is not valued in society; teachers do not receive the deserved appreciation and gratitude for their work.

Keywords: teacher, motivation, school, teaching work, evaluation

Prof. dr. Xheladin Murati

ARSIMI BASHKEKOHOR DHE SFIDAT E TIJ, DILEMAT DHE MANGESITE

Prania e dilemave dhe mangësive në arsimin bashkëkohor shpreh prirjen e institucioneve për tejkalimin e tyre. Ato rregullisht e kanë përcjellë arsimin dhe procesin arsimor. Pranimi I tyre do të thotë gatishmëri për tejkalimin, evitimin dhe përmirësimin.

Arsimi është fuqi por edhe sfidë. Si promovuese e kulturës,dijes dhe përparimit, arsimi hap rrugë, vizione dhe perspektivë shoqërore e individuale. Ai duhet shikuar nga njohja e problemit, përpilimi dhe perceptimi deri te prioritetet e planifikuara duke shtruar rrugët e ecjes përpara dhe mënjanimin e dilemave dhe mangësive.

Është gabim nëse dilemat dhe mangësitë nuk përfillen dhe si të tilla mbeten pjesë përbërëse e shkollimit dhe arsimit. Teorikët dhe praktikantët në çdo rast i bren dyshimi për praninë e tyre, por edhe ballafaqimi për zgjidhjen. Mendohet se dilemat dhe mangësitë janë karakteristike për fazat e zhvillimit relativisht të ulëta shoqërore, ekonomike dhe arsimore. Zhvillimi i arsimit është me vlerë kyçe për përparimin e individit dhe shoqërisë. Prandaj reformimi I tij është proces i domosdoshëm. Megjithatë është fakt se nuk ka sistem të kryer e të përkryer arsimor.

Dilemat dhe mangësitë si sfida nxisin procese, ato duhet vazhdimisht të tejkalohen.

Fjalët kyçe: arsim, reformë, vlerë, dilemë, mangësi, zhvillim, prirje, institucion.

CONTEMPORARY EDUCATION AND ITS CHALLENGES, DILEMMAS AND SHORTCOMINGS

The presence of dilemmas and shortcomings in contemporary education imply that institutions have tendency to overcome them. They have regularly followed education in general and the educational process in particular. Accepting the situation, it means to show a willingness to overcome, identify and improve these educational challenges.

It is generally known that education represents power on one hand and challenge on the other hand. As a promoter of culture, knowledge and progress, education opens the door of wisdom, and social perspective. In general, education aims to recognize the actual problems and develop the necessary means towards avoiding dilemmas and shortcomings.

It would be unacceptable for the contemporary education, if dilemmas and shortcomings are ignored and as such remain an integral part of schooling and education. Those who relate to the theoretical and practical aspect of education are expected to identify the actual dilemmas and shortcomings and come up with some functional solutions. It is thought that dilemmas and gaps in education are typical and evident as far as social and economic stages of development are concerned.

So, the development of education plays a key role for the individual and social progress. Therefore, it is required to undergo through the process of reformation. However, it is a fact that there is no perfect educational system. Consequently, there will always be dilemmas and challenges that will provoke processes and require solutions.

Keywords: education, reform, value, dilemma, shortcomings, development, trend, institution.

Проф. д-р Снежана Јованова-Митковска & Доц. Д-р Билјана Попеска
Факултет за образовни науки, УГД, Штип, Р.Македонија

ПРОФЕСИОНАЛНИОТ РАЗВОЈ НА УЧИТЕЛОТ - ПОТРЕБА, ПРЕДИЗВИК

Креирањето на модели на професионален развој на учителот (воспитувачот/наставникот) последниве неколку години е предмет на интерес на креаторите на образовната политика. Креирањето на истите е под силно влијание на контекстот во кој се одвива истиот, како и на севкупната образовна политика која ги одредува насоките и ги дефинира целите и принципите на предучилишното, основното, средно воспитание и образование, законските и подзаконските акти во кои се определува улогата на учителот внатре во тој систем.
Во трудот теоретски се елаборира проблемот на професионалниот развој на учителот, како и презентираме резултати од спроведено емпириско истражување, кои се однесуваат на испитување на ставовите на учителите (наставници, воспитувачи) за постојните модели на професионален развој (предности, слаби страни), како и предлози за унапредување на овој значаен сегмент од учителскиот развој (професионален, кариерен).

Клучни зборови: учител, усовршување, модели, образование, професионално растење

PROFESSIONAL TEACHER DEVELOPMENT- NEED, CHALLENGE

In the last few years subject of interest of educational policies creators is the creation of the models on the teacher professional development. The creation of the same is influenced by the context in which it takes place, and of the overall educational policy, which specifies guidelines and defines the objectives and principles of preschool, primary, secondary education and from the education laws and bylaws which define the role of the teacher inside in that system.
Through this paper we made theoretical elaboration of the problem of teacher professional development, and present the results of conducted empirical research pertaining to the attitudes of teachers (primary and preschool teachers) for existing models of teacher professional development (strengths, weaknesses), and proposals for improvement of this significant segment from the teacher development (professional and career).

Key words: teacher, models, education, professional growth, training

Доц. д-р Даниела Коцева & Проф. д-р Снежана Мирасчиева
Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев" – Штип

МЕЃУЕТНИЧКИТЕ ОДНОСИ ВО ОБРАЗОВНИОТ СИСТЕМ

Република Македонија како мултиетничка, мултикултурна и мултиконфесионална држава, преку својата легислатива, им обезбедува остварување, како на индивидуалните така и на колективните права на сите етнички заедници. Во тој корпус на етнички права спаѓа и правото на образование на етничките заедници. Досегашната образовна политика укажува на тоа дека се правени значајни напори за целосно интегрирање на припадниците на етничките заедници во образовниот систем на Република Македонија. Образовната легислатива создава оптимални услови за образование на етничките заедници на сопствениот мајчин јазик и за негување на сопствениот културен идентитет. Но, и покрај тоа што легислативата нуди нормални предуслови за образование на етничките заедници, во РМ понатаму нема нивна задоволителна вклученост во образовниот систем, и онаму каде што се застапени, нивните постигнувања се на многу ниско ниво. Имајќи предвид дека мултикултурализмот и добрите меѓуетнички односи се темел на кој се гради квалитетното образование, кое води до подобрување на резултатите на учениците, преземени се и конкретни реформи на национално ниво за унапредување на истото. Во трудот накратко ќе се анализираат меѓуетничките односи во образованието и политиката која се води кон нивно подобрување со цел да се изгради едно кохезивно општество.

Клучни зборови: образовна политика, меѓуетнички односи, квалитетно образование, соживот, толеранција.

INTERETHNIC RELATIONS IN THE EDUCATIONAL SYSTEM

Macedonia as a multiethnic, multicultural and multi-religious state, through its legislation provides individual and collective rights of all ethnic communities. In the range of ethnic rights the right to education of ethnic communities is included. The current education policy suggests that significant efforts are made for full integration of ethnic communities in the educational system of the country. The education legislation creates optimal conditions for education of ethnic minorities in their mother tongue and fostering their cultural identity. But although the legislation provides normal conditions for the education of ethnic communities in Macedonia there is still lack of their satisfactory inclusion in the educational system, even where they are represented, their achievements are very low. Considering that multiculturalism and good inter-ethnic relations are the foundation from which to build a quality education that leads to improved student outcomes, and undertaken concrete reforms at national level to promote the same. This paper will briefly analyze ethnic relations in education and politics that leads to their improvement in order to build a cohesive society.

Keywords: educational policy, interethnic relations, quality education, coexistence, tolerance.

Prof.Dr. Isa Memishi
Fakulteti Filologjik, Universiteti i Prishtinës

STUDIMET ORIENTALE ROLI DHE SFIDAT AKTUALE NË BALLKAN

Studimet orientale në Evropë që në fillim ishin themeluar për të studiuar Orientin në të gjitha fushat si fenë, historinë, gjuhën, letërsinë traditën doket dhe dorëshkrimet, pra, thënë me një fjalë gjithçka që ka të bëjë me Orientin. Studimet orientale këtë rol ende vazhdon ta ketë në Evropë, përkundër faktit se shpeshherë disa orientalistë-misionarë edhe në të kaluarën edhe tan, janë vënë në shërbim të politikave ditore, por që studiuesit e mirëfilltë janë marrë me prezantimin e orientit në qarqet shkencore evropiane.
Ballkani që nga fillimi i shekullit të XIV, pas betejës së Kosovës (1389), përfundimisht u bë pjesë se e Perandorisë Osmane. Pas kësaj beteje në Ballkan krijohet një realitet i ri, tanimë popujt e Ballkanit, sidomos shqiptarët dhe boshnjakët, për shkak te rrethanave historike, tanimë të njohura, gradualisht përqafonin Islamin. Popujt e Ballkanit, duke pranuar Islamin për fe të tyre, fillojnë të krijojnë një identitet të ri fetar të tyre, me këtë edhe të krijojnë vlera të reja kulturore. Për gjatë gjithë periudhës pesëshekullorë, shqiptarët me veprat et tyre, fillimisht të shkruara në gjuhët orientale e më pas edhe gjuhën shqipe, kanë kontribuar në pasurimin e civilizimit islam. Pra, e gjithë ajo krijimtari e krijuar nga autorët shqiptarë pret që të ndriçohet. Për studimin e kësaj trashëgimie duhej njohës të gjuhëve orientale. Andaj, s'do mend se studiuesit shqiptarë, të specializuar në gjuhët orientale, duke i marrë parasysh rrethanat nëpër të cilat po kalon sot Orienti, i pret një sfidë jo e lehtë.

Fjalë kyçe: Studimet orientale, Ballkan, autorët shqiptarë në gjuhët orientale, shkrimet shqipe me alfabet arab.

ORIENTAL STUDIES, THE ACTUAL ROLE AND CHALLENGES IN BALKAN.

Oriental studies in Europe from their beginnings were established to study the Orient to all of its fields like: religion, history, language, tradition, customs and manuscripts, which means everything related to the Orient. The Oriental studies in Europe play this role even nowadays, beyond the fact the sometimes some Orientalist – missionaries like in the past also now have put themselves into service of the daily politics, while authentic researchers have always presented Orient in the scientific European societies.
Balkan, from the beginning of XIV century, after the battle of Kosovo (1389), became ultimately part of the Ottoman Empire. After this battle, in Balkan was established a new reality. People of Balkan, especially Albanians and Bosnians due to the well – known historical circumstances, had gradually started to embrace Islam. Balkan nations, accepting Islam as their religion, established a new religious identity and also new cultural values. Along the period of five centuries, Albanians with their literary works first written in Oriental languages and later on in Albanian also gave a valuable contribution to the enrichment of the Islamic civilization. So all this literary work created by Albanian authors is waiting to be enlightened. To study this heritage we need experts of oriental languages, therefore without doubt Albanian researchers, specialized on the languages of Orient, considering circumstances that the Orient is passing through these days, will have to face with a really hard challenge.

Keywords: Oriental studies, Balkan, Albanian authors in oriental languages, Albanian scripts in Arabic alphabet.

Ass. MA. Sefedin Rahimi & Doc. Dr. Naser Ramadani,
University of "Hasan Prishtina"-Faculty of Education & Faculty of Islamic Science-Skopje

POZITA DHE GJENDJA ARSIMORE E SHQIPTARËVE NË KOSOVË 1941-1958

Kosova dhe viset e tjera shqiptare në Mbretërinë Serbe, Kroate dhe Sllovene e më vonë në atë Jugosllave kishte një pozitë dhe gjendje shumë më të vështirë se sa nga sundimi shumë shekullor osman, nuk kishte status e pozitë të barabartë me popujt dhe kombësitë që përfshinte territori i Jugosllavisë së atëhershme.
Kushtet politike, ekonomike e shoqërore ishin shumë të rënda e fare nuk diskutohej për pozitën edukative e arsimore sepse pushtuesi jugosllav e sidomos ai serb që kishte rol dominues nuk lejoi arsimimin dhe shkollimin e shqiptarëve dhe të kombësive tjera në gjuhën amtare, por vetëm në gjuhën serbokroate.
Andaj, në këtë punim do të trajtohet pozita arsimore dhe zhvillimi i tij gjatë Luftës së Dytë Botërore dhe pas saj deri në vitin 1958 për të parë gjendjen arsimore të shqiptarëve në këtë periudhë kohore duke bërë edhe krahasimin e rrethanave arsimore të dy pushtuesve e sunduesve në Kosovë atë të nazifashistëve dhe të RSF Jugosllavisë, ku populli shqiptar i Kosovës ishte viktimë e tyre.

Fjalët kyçe: Kosovë, arsim, shkollë, shkrim-lexim, shqip

ALBANIAN EDUCATIONAL POSITION AND SITUATION IN KOSOVO 1941-1958

Kosovo and other Albanian regions in Serbian, Croatian and Slovenian Kingdom and later in Yugoslavia had a more difficult position and status than during Ottoman ruling for many centuries; it didn't have an equal status and position to other people and nationalities that were part of Yugoslavian territory.
The political, economic and social conditions were very difficult and it wasn't at all discussed about education because the Yugoslav occupiers and especially the Serbian one, who had a dominant role, did not allow education and of Albanians and other ethnicities in their native language, but only in Serbo-Croatian.
Therefore, this paper will address the educational and developmental position during the Second World War and afterwards until 1958 to see the educational situation of Albanians in this period making a comparison of the circumstances of education of both occupiers and rulers in Kosovo, that of fascist and of SFR of Yugoslavia, where the Albanian people of Kosovo were their victim.

Keywords: Kosovo, education, school, literacy, Albanians

Ass. PhD Irena Kitanova
University "Goce Delcev", Stip
Faculty of Educational Sciences,

READING WITH COMPREHENSION IN ELEMENTARY SCHOOL EDUCATION

Comprehending a text in education is based on reading, understanding and experiencing it. The complexity and the multi - layers of reading comprehension are noted by experiencing the content of the text, being absorbed in it, understanding, selecting, valuing and accepting it, or even dismissing the situations or the characters. Also it can be experienced by identifying yourself with the characters, projecting and applying the opinions or even dismissing it and i.e. making the students form their own opinions concerning the content and make their own conclusions.
One of the main aims of Macedonian language is to make the student able to independently experience, understand and value the literary works from different genres.

Key words: text, teaching, reading, experiencing a text, teacher.